СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 207. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 6-го вересня 1935. — VOL. XLIII. No. 207. Jersey City, N. J., Friday, September 6, 1935. THREE CENTS

ТРЕТІЙ КОНҐРЕС МОЛОДІ В ДІТРОЙТІ

ПРЕДСТАВНИКИ МОЛОДІ НАМІТИЛИ НОВІ ШЛЯХИ ОРГАНІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ. — В днях 31. серпня і 1. вересня відбулися в готелі Статлєра в Дітройті наради Третього Конґресу Ліґи Української Молоді Північної Америки. Делеґати представляли собою зорґанізовану українську молодь майже з усіх більших українських громад в Америці. Були теж висланники і з Канади. Самих повноправних делеґатів було понад сто, а тих, що разом з ними прибули з тихже місцевостей — других понад сто.

Наради відкрив предсідник С. Шумейко по українськи, звертаючи увагу молоді на вагу хвилі та на її обовязки супроти Америки й України.

Нарадами проводив п. Іван Панчук з Дітройту. Секретарювали: п. Катерина Зубинська з Шікаґо і п. Іван Іванчук з Дітройту.

Наради тревали два дні. Виголошено реферати, в яких порушено такі справи: проблєми української молоді в Америці, відношення молоді до старшої ґенерації, молодь і спорт, молодь і українська культура, молодь і політика, кілька ліґ молоді — чи одна.

По кождім рефераті переведено основну дискусію, яка мала ввесь час поважний, річевий і спокійний характер.

Особливу увагу присвячено справі спорту. Висновки з нарад обнято відповідними резолюціями. В справі спорту рішено, щоб уже на протязі наступного року під проводом Ліґи влаштувати по округах Окружні Спортові Дні, присвячені спортовим змаганням. В день наступної конвенції, яка має відбутися в місті Филаделфії на Лейбор Дей у 1936 р. — рішено влаштувати Загальний Спортовий День (Філд Дей), в якім возьмуть участь українські змагуни з цілої Америки й Канади. Рішено далі повести акцію, щоб по всіх місцевостях, де живе українська молодь, повстали спортові клюби, та щоб вони були під проводом Спортової Секції Ліґи Української Молоді Північної Америки, а тимсамим належали теж і до Американської Атлетичної Юнії (A.A.U.).

Рішено теж покликати до життя заходами Ліґи „Культурний „Центр", у якім мають бути зібрані матеріяли про Україну й українське життя, видані анґлійською мовою, для обовязкового обзнайомлення членів Ліґи з українською справою й українською культурою.

Рішено в співпраці зі старшим громадянством і американськими вченими, що знають українську мову, створити комісію, яка усталилаб, як правильно писати по анґлійськи українські імена і назви.

До нового уряду ввійшли: Стефан Шумейко, голова; Анастасія Олеськів, заступниця; Стефан Ярема, заступник; секретарки: Магдалина Семенків і Стефанія Монастирська; касієр: Стефан Данилишин.

Наради конгресу ведено обидвома мовами. На потреби Ліґи делеґати зложили між собою понад сто долярів. Наради закінчено відспіванням національних гимнів.

Вечором відбулася спільна вечеря, прекрасно зааранжована конгресовим комітетом молоді в Дітройті, що поробив великі старання, щоб улекшити наради конґресу, а делеґатам уприємнити побут. На бенкеті було понад 200 осіб. Других стільки прийшло на танкову забаву, яка відбулася по бенкеті.

Тостместром бенкету був адв. Іван Панчук. Вечеря перейшла серед гарного настрою. Промов було дуже багато, але всі були короткі й річеві. Забирали слово місцеві представники, делеґати Українського Товариства Професіоналістів, наших центральних установ і часописів, як теж визначніші громадяни. Бенкет закінчено відспіванням „Многая літа" для Ліґи, а потім відспіванням „Ще не вмерла".

ТРЕТІЙ ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ.

ДІТРОЙТ. — Понад 60 українських професіоналістів з Америки і Канади зїхалися дня 1. вересня до Дітройту, щоб відбути дводневі наради, скликані Товариством Українських Професіоналістів в Америці. Був це третій з черги зізд товариства.

Наради провадив д-р А. Кібзей, а секретарювали: ред. Д. Лазар і інж. М. Бунька.

По звіті предсідника адв. О. Малицького, секретаря д-ра Скеґара і касієра адв. Нагірняка приступлено до нарад над поширенням діяльности товариства. Особливу увагу присвячено справі допомоги українській науці в Америці і в краю. Над цею справою розвинулася дуже довга, оживлена дискусія, підчас якої обговорено важні обставини, з якими борятьси ті всі, що служать чи допомагають українській науці на ріжних землях. В тій справі ухвалено резолюцію, якою уповажнено уряд товариства запросити українських університетських професорів в Америці й Канаді на нараду для орґанізації Товариства Допомоги Українській Науці.

Рішено, що найближча конвенція має відбутися за рік у Филаделфії в тім часі, коли буде конґрес Ліґи Української Молоді Н. А., щоби зблизити обидві ті орґанізації та дати нагоду молоді обзнайомитися з діяльністю Тов. Професіоналістів, а професіоналістам з діяльністю молоді.

До нового уряду ввійшли: Омар Малицький, адвокат з Клівленду, предсідник, а заступники: д-р Василь Яремій, лікар з Торонто, Канада, й Іван Панчук, адвокат з Дітройту; секретар — д-р Г. Скеґар, дентист з Шікаґо; касієр — д-р П. Канчір, дентист з Шікаґо.

СВЯТКУВАЛИ ГІДНО „ДЕНЬ ПРАЦІ".

ВАШИНГТОН. — Обчислення новинкарської аґенції „Асошіейтид Прес" про жертви випадків за два дні свят показують, що в тих днях згинули від випадків в Америці 309 осіб.

ПОКИДАЮТЬ РІДНУ ЗЕМЛЮ.

Дня 26. липня ц. р. переїхав через Монтреал Канадійською Національною Залізницею відділ нових переселенців з Волині, зпід польської окупації, який складався з жінок, дітей і старенських батьків, котрі поїхали в північну Алберту до своєї рідні. Всі вони в більшости Українці православного исповідання і приїхали до Канади, щоб допомагати розгосподаровуватись на новій землі (гомстедах), яку заняли попередньо прибулі члени цих родин. На особливу увагу заслугує те, що діти цих переселенців дуже тішились білим хлібом т. зв. „булкою", що її споживали без масла та без ніяких присмаків. Всі переселенці старші тішилися близькою зустрічю з своїми найближчими та розповідали про тяжке життя українського хлібороба під польською владою, котре спонукало їх продати за безцін усе тяжко набуте майно і ґрунт та їхати за море. Розповідаючи про утиски і кривди, яких зазнали вони від Поляків у ділянках господарських, культурно-освітніх та в торгово-промислових, вони з болем робили порівнання, як то прихильно ставиться польська влада до кольоністів з центральної Польщі та які кольосальні привілеї дає вона кожному Полякови на терені волинської землі. В числі переселенців була старенька жінка, яка їхала до сина. Вона свідома була того, що вже більше не побачить Рідного Краю, але раділа, що хоч при кінці життя не матиме до діла з Поляками. Виїхали вони з сіл і містечок камінь - коширського, ковельського, рівенського і кремянецького повіту. Поради і практичні вказівки уділювала їм члениця жіночого товариства „Доньки України", місцевого відділу Союза Українок Канади, пані Олена Антонюкова.

СМЕРТЬ ПІД КОЛЕСАМИ ЗАЛІЗНИЦІ.

Юрій Скрабюк, секційний робітник з Пікел Лейк, хотів ухопитися перед стацією в Форт Френсес, Онт., переїжджаючого товарового потягу, але посовгнувся і впав під колеса та погиб на місці. Небіжчик робив у Канаді як секційний наставник від 1907 року. На Буковині лишив жінку і четверо дітей.

НЕЩАСЛИВЕ НАМАГАННЯ ВЧЕПИТИСЯ ДО ПОТЯГУ.

Данило Юрійчук, мабуть з Вінніпеґу, погиб на місці 7. серпня пополудні, коли намагався в МекРері, Ман., коло стації вчепитися до скоро переїжджаючого товарового потягу. Він не обчислив добре скорости і, скочивши до ваґону, замісць вчепитися до нього, упав на рейки між ваґонами.

ДЕМОНСТРАЦІЇ КОШТУВАЛИ ВЕНКУВЕР $70,000.

Демонстрації безробітних коштували місто Венкувер (Канада) 70 тисяч долярів. Буджет міста призначував на цілий рік на вдержання поліції 675 тисяч долярів, одначе за сім місяців — до кінця липня — дійсний кошт удержання поліції був 481 тисяч долярів.

НАЙНОВІШИЙ СПОСІБ ПОДОРОЖУВАННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

У Калґарах, Альберта, на сіпіярській стації поліція арештувала 28 безробітних, які прибули туди поїздом з містечка Ґолден, Б. К., де вони серед поля задержали поїзд у цей спосіб, що насмарували шини оливою і поїзд мусів стати. Після того безробітні, в числі 60 людей, всіли спокійно до поїзду і приїхали до Калґарі. Поліція, яка про випадок була заздалегідь поінформована, арештувала при висіданню 28 людей, а решта втекла.

ПОШЕСТЬ МІЖ КІНЬМИ В МАНІТОБІ.

У центральній Манітобі, а головно в околицях Делорейн, Гартней, Сурис, Вирден, Брендон і Ґледстон, згинули від пошести багато коней. Ветеринарі догадуються, що причиною хороби є комарі, які при вкушенню заражують коні мікробом, від якого коні хорують на запалення мозку, а після короткої недуги гинуть. В останніх кількох тижнях згинули дуже багато коней. Про хоробу повідомили рільничий департамент в Отаві. Скоро тільки у домініяльній лябораторії ствердять рід хороби, будуть видані відповідні зарядження у справі лікування хорих коней. Тимчасом на телеґрафічне замовлення манітобського уряду літаком надіслали зі Злучених Держав лік проти хороби. Лік защіплють коням і він є помічний.

„НЕ ТЕРОРИСТИ, НЕ ЗЛОЧИНЦІ, А ПАТРІОТИ".

Хорватські терористи Поспішіль, Краль і Раїч, яких підозрівають у тім, що брали участь у вбивстві короля Юґославії, Олександра, заявили підчас переслухання у французькім суді, що вони не терористи й не злочинці, лише хорватські патріоти.

НЕЛЮДЯНІСТЬ СОВЄТСЬКОЇ МОЛОДІ.

Таку новинку подала совєтська „Комсомольська Правда" з 16. липня:

Дня 11. липня „комсомолець" бриґадир (передовик) Вася Чіковінський скидав дерево при виладовуванні набору із сплаву й упав у воду. Його товариші почули крик ратунку й миттю обернулися в сторону потопаючого. Але ніхто не кинувся йому на ратунок, хоч знали, що він не вміє пливати.

„Комсомольці" Ґорінцев та Сошін знали добре пливати, але їм і на думку не прийшло скочити у воду. Аж по якімсь часі Апякін хотів ратувати його гаком. Гак зірвався і Чіковінський пірнув.

„Чому ніхто з боягузів не дістав навіть нагани за це? — запитує „Комсомольська Правда". Вони могли виратувати товариша, якби в них трошки відваги".

Але Сошін, що приглядався нещасному, пояснював це так:

„Як би це було сьогодні, в погоду, то я був би скочив у воду. Але вчора була зимна вода".

І тому „Комсомольська Правда" подає від себе:

„Дикі норови загніздились між молодю. Видко люди перестали цінити життя людини. Запанувало самолюбство, цинізм. Пливаки, замісць ратувати потопаючого, ще глузують з нього".

ГРОЗЯТЬ КОНЦЕНТРАЦІЙНИМ ТАБОРОМ.

З Калґарі, Альберта, доносять, що в урядових кругах виникла думка всіх тих безробітних, що не мають канадійського горожанства, замикати у концентраційні табори в Бенф, Альберта, якщо вони далі будуть безплатно їздити залізницями Канади.

ЯЗВА КОМАРІВ У ВІННІПЕҐУ.

Паню В. Ватсон у Вінніпеґу вкусив комар у рамя. За десять мінут укушене місце напухло як волоський горіх і ствердло як камінь. За кілька годин ціла рука стала чорніти і спухла до подвійної грубости рамени. При тім рамя дуже боліло. Візваний лікар приписав ліки і рука поволі знов прийшла до нормального стану. Згадана жінка жиє у Вінніпеґу 42 роки, одначе ні не чула ні не виділа чогось подібного.

ПОЛЬСЬКИЙ КНЯЗЬ МАЄ ГОЛОС.

На кораблі „Дочес оф Атол" приїхав польський князь Четвертинський з дружиною і на якийсь час задержався в Монтреалі. Запитаний репортером щоденника „Стар", як тепер у Польщі, відповів, що Польща поступає вперед під режімом Пілсудського. Пілсудський старався зорґанізувати всі польські партії в одну партію і це йому по части вдалося.

„А як відносився Пілсудський до Українців?" — спитав дальше князя репортер.

„Українці з режіму Пілсудського більше вдоволені, ніж були би вдоволені з режіму кожної іншої партії в Польщі", — відповів князь. „Невдоволених тільки кілька, які хотілиб мати свою державу, та Українці ніколи не мали своєї держави".

ЧОВНОМ ДОВКОЛА СВІТА.

Три Віденці, з яких два є колишніми моряками, а третій молодим студентом, задумують уже в найближчому часі розпочати подорож довкола світа шестиметровим човном. Вони розраховують, що подорож треватиме три роки, і не сумніваються щодо її цілковитого успіху. „Командант" човна, який як моряк десятки разів переїздив усі моря й океани, запевняє, що знає їх „як власну кишеню" і що ця подорож не буде зовсім труднїша від попередньої, по Дунаю і Чорному морі, яку він недавно зробив сам у ще меншому човні.

ЛОША ДОЇТЬСЯ.

Фармер Карл Мілєр у Липтон, Саск., не може порозуміти, чи це щастя, чи нещастя. Він має двотижневе лоша, що треба його правильно доїти, бо має молоко, як дозріла кобила.

ТРИ РОБІТНИКИ НА РОЗЖАРЕНІЙ БЛЯСІ.

У Ґослярі в Німеччині згинули страшною смертю два робітники на розжареній блясі, третій попікся. Нещасливі жертви обтісували великі металеві брили над печю. Нагло великий кусень металю скинув трох роібтників на розпечену бляху. Два з них негайно померли, третій чудом виратувався, бо упав на край бляхи і тільки попікся.

НА УКРАЇНІ ЖИВУТЬ ЛЮДИ ПО КАТАКОМБАХ

КИЇВ. — „Вісти" приносять таку вістку: Недалеко дніпровської електро-стації знайшли оселю із землянок. Стали провірювати і знайшли, що ці землянки прикривають лише входи до підземних печер-катакомб, що широко розгалужені в ріжних напрямах. Після обрахунку виявилося, що там живуть 4,515 родин із 16,000 людьми. Більшість тих мешканців це кваліфіковані робітники, а є навіть 75 родин червоноармійців. Інші це правильні робітники на запорізьких підприємствах. У 20 землянках живуть робітники, що будували електростацію на Дніпрі. Вони там поселились у 1927. році. У 32 землянках живуть робітники з 1930. р., а лише в 7 землянках живуть люди менше як рік. Вони теж працюють на совєтських заводах-ґіґантах.

ПРИСУД У СПРАВІ НАРКОМЗЕМЦІВ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА. — Ґазета „Правда" з 18. серпня подає вістку, що 17. серпня покінчився в Києві процес проти 30 вищих урядовців наркомзему України. На розстріл засуджено чотирох, а то: начальника відділу заготівки і збуту, Саленка, начальників конебазу Бузюна і Єґорова й аґента конезаготівок, Якова Миренського. Заступник наркому рільництва, Оґій, засуджений на 5-літнє заслання, начальник конеуправи, Дудник, дістав 3 роки тюрми, а 22 підсудних засуджено на довші й коротші реченці арешту.

ІТАЛІЯ КИДАЄ ВИЗОВ ЛІЗІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА. — Рада Ліґи Націй зібралася серед зловіщих знаків, хоч положення поліпшилося через зірвання етіопсько-американського контракту в справі експльоатації мінералів. Рада розпочала дебату над італійсько-етіопською проблемою. В імені Італії промовляв барон Помпео Альойсі. Він твердив, що Етіопія є варварською державою, одначе не домагався її прогнання з Ліґи. Він лише поставив справу так, що Ліґа мусить виключити або Італію або Етіопію із свого членства. Але сам факт, що Італія ще говорить, хоч застерігає собі волю рухів супроти Ліґи, вказує на можливість зміни її непереєднаного становища. Анґлійський речник, Антін Іден, промовляв за мир, остерігаючи світ перед небезпекою війни.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ СЛАБШЕ НІЖ ПОПЕРЕДНЬОГО ТИЖНЯ.

Чужинні кореспонденти телеґрафують з Риму, що в Італії дається відчувати непевність перемоги в Лізі. Цей настрій викликали дві події: рішення комісії, що розглядала пограничний спір між Італією й Етіопією на некористь Італії. Італія все твердила, що Етіопія винна в цьому, а комісія сказала, що ніхто не винуватий. Також вияснення, що це американська фірма заключила контракт з етіопським урядом, позбавило Італію розгону проти Анґлії, бо в Італії було переконання, що це Анґлія започаткувала цей контракт.

АНҐЛІЯ ВДЯЧНА АМЕРИЦІ.

В урядових кругах Анґлії дається відчувати глибока вдячність для Америки за це, що секретар Гол казав американській фірмі Стендарт Векюум Ойл Компані розвязати контракт з етіопським урядом для експльоатації мінералів. Італія вже не має причини підозрівати Анґлію в ніяких політичних „триках".

ЕТІОПСЬКИЙ ЦІСАР НЕГОДУЄ НА АМЕРИКУ.

Із столиці Етіопії, Адіс Абаби, присилає звідомлення аґенція „Асошіейтед Прес", що цісар Гайлі Селясі візвав до себе американського дипльоматичного представника, Корнелюса ван Енґерта, і висловив йому своє негодування за втручування американського заграничного уряду в контракти приватних громадян з Етіопією.

ЯК НЕМА „КЛЯСОВИХ ВОРОГІВ", СОВЄТИ КАЖУТЬ З НИМИ ПРИМИРИТИСЯ.

МОСКВА. — Новий декрет Сталіна забороняє робити ріжницю між дітьми колишніх аристократів, офіцирів, купців та кулаків по школах, а також наказує приймати до шкіл усі діти, без огляду на походження. Минулими літами вдова по Леніні надармо домагалася такої рівности. Тепер спосібніші діти можуть навіть дістати кращі свідоцтва, без огляду на їх походження.

Учителі дістали наказ, щоб уважали на дисципліну дітей не лише в школі, але й поза школою, та щоб їм помагали в трудноща́х.

В КИТАЮ АРЕШТУВАЛИ ДВОХ АМЕРИКАНЦІВ ЗА ПОМІЧ БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ ШПИГУНОВИ.

ШАНГГАЙ. — Тутешній американський окружний прокуратор обвинуватив двох Американців, що їх арештувала китайська влада за те, що хотіли допомогти втекти з тюрми Йосифови Вальденови, большевицькому шпигунови. Американців посадили хвилево в анґлійській консулярній вязниці, а розправа відбудеться перед американським судом у Шанґгаю.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА ЗА ДБАЙЛИВІСТЬ ПРО ДИТИНУ.

ЛЬВІВ. — У Грималові засуджено о. Івана Пачовського, українсько-католицького пароха Калагарівки, на гривну 10 зл. і покриття коштів судового поступування за те, що в часі науки релігії польською монахинею ввійшов до її кляси і зажадав переведення учениці Дарії Трінкель на науку релігії в її обряді, тобто в українськім. Польська черниця зробила донос до поліції, начеб то о. Пачовський поводився „непристойно", а поліція обвинуватила його перед судом.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР В АНҐЛІЙСЬКІМ БЮРІ ДЕТЕКТИВІВ.

ЛОНДОН. — Ґенеральний прокуратор Злучених Держав, Комінґс, відвідав відому поліційну цитаделю Анґлії, Скатленд Ярд.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел У Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАША НАДІЯ

Цими днями відбувся в Дітройті зїзд української молоді. Був це Третій Конґрес Ліґи Української молоді Північної Америки. Згадуємо за нього на тім місці тому, що такі зібрання молоді, це не маловажна справа. Це важне, хто на такі зїзди приїжджає і хто та яку бере участь у нарадах. Це дуже важне, про які справи на таких зїздах говорять, як і про що там дебатують і до яких висновків доходять. Беручи оті всі справи під увагу, треба ствердити, що Третій Конґрес Ліґи залишив по собі дуже гарне враження, бо був ведений у великім порядку, бо було слідне серед делеґатів загальне зацікавлення такими громадськими справами, які заважать на нашій будучности в Америці. До цього треба додати, що всі дебати були попереджені основно обробленими рефератами. Значиться, був предложений цікавий матеріял, який мусів викликати дискусію, що й дійсно було.

Нема ніякого сумніву щодо цього, що була добра воля в членів Конґресу якнайкраще допомогти справі орґанізування молоді й обєднання її біля тих ідеалів, що дорогі кожному українському серцю. Були там ріжні завваги щодо збірок на старокраєві цілі. Критиковано старшу ґенерацію, що замало звертає уваги в збірковій акції на те, щоб закріпити українське життя в Америці та дати молоді матеріяльні засоби для акції вдержання нашої молоді в Америці при українстві. Але все те було роблене тактовно й у найкращій вірі. Особлившу увагу присвячено тому, щоби втягнути українську молодь до спорту, використовуючи теж ту ділянку для специфічних українських цілей.

Годі вичисляти все те, що входило в ділову програму Конґресу Молоді, бо про це буде писатись у звітах. Ми тільки ствердимо, що ті зі старшого покоління, що були на Конґресі й прислухувалися нарадам, набрали того переконання, що наша молодь іде правильним шляхом. Завважувалося, що молодь була надзвичайно вдоволена, що може власними силами і самостійно орґанізувати свої власні ряди та підготовляти себе в українськім житті в Америці до тої рішаючої ролі, яка на неї зачинає спадати. Думаємо, що коли так далі піде, то можна надіятися в короткім часі з такої праці гарних овочів у формі краще зорґанізованого нашого життя. З того боку добре сталося, що в тім самім місті відбувся теж Зїзд Українських Професіоналістів, себто тих, з яких рядів повинні виходити провідники зорґанізованого українського життя в Америці. Добре, що був це зїзд такої орґанізації, до якої вступить незабаром велика частина тих, що тепер радили на Конґресі Молоді. І добре, що була нагода приглянутися праці одних і других. Бо це буде доброю наукою, тим разом — для старших.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ

Зиборчі зґромадження устали посольські кандидатури в Польщі і в Галичині і на Волині. Отже компроміс між УНДО і урядом зроблений. В кожній окрузі Галичини виставлений кандидат УНДО. Якоюж ціною той компроміс осягнуто?

Передовсім, припустивши, що навіть усі ті, спільно з урядовими чинниками усталені кандидати УНДО будуть вибрані послами, то це значилоб, що з усіх мандатів з Галичини УНДО взяло собі половину, а решту віддало Полякам і Жидам. Тимчасом українська людність Галичини виносить до 75% цілої людности, значно більше як половину...

Подруге, від Українців на Волині виставлені „Петі", себто воєвідські кандидати, і ні одного ундівця. А в минулих виборах ундівці від Волині були перейшли. Що це значить? Це значить, що УНДО в дорозі компромісу зреклося своїх впливів на Волині, признало мовчки той „сокальський кордон", який нібито так завзято цілий час ломило...

Крім того на всіх 208 послів до сойму отримують Українці з Галичини (УНДО, бо інші партії не зголошували кандидатів) лише 15, що знову не стоїть у ніякій пропорції з числом українського населення в Галичині.

А найголовніше, що зовсім непевна річ, чи всі оті кандидати на послів дійсно зістануть послами. На них голосуватимуть не лише письменні, а й неписьменні. А виборці дістануть виборчу картку з чотирма кандидатами на округу. Мають бути вибрані два, ті, яких виборець **підкреслить** на картці. Ну, а коли він не знає кого підкреслити, бо не вміє читати? Тоді його голос віддається на **двох перших кандидатів.** А не у всіх округах Українець стоїть на другім місці; в **деяких на третім.** Отже в таких випадках дуже можливо, що навіть в чисто українських округах обидва посли вийдуть з ріжними „чудами над урною", як то було за останніх виборів.

Та припустім, що все піде гаразд, і пятнацять ундівців, пятнацять українських послів увійдуть до сойму. Щож вони там робитимуть? „Вічевих" промов, себто таких, що гостро підкреслюють стосунки на місцях, говорити не можна буде ані в соймі, ані в краю, бо нова конституція має засоби відразу з тим скінчити і посла видалити, віддавши його судови. Не будуть ті посли мати змоги навіть протестувати проти сервілістичних заяв у соймі волинських „українських" послів. Отже що вони там робитимуть? Впливатимуть на законодавство? Робитимуть поправки до законів на нашу користь? Алеж того впливу на законодавство не матимуть навіть польські посли при тперішній конституції. Сойм потрібний уряду тільки на те, щоб робити враження для заграниці, що все в країні йде нормальним порядком, більше ні нащо. Отже чи треба було там іти нашим послам?

А навіть припустивши, що вони зроблять там щось, упоминатимуться за права й потреби людности нашої, то що з того вийде? На наступну каденцію їх не „виберуть" ті, котрі тепер послів „вибирають". УНДО зробило велику політичну помилку, пішовши на компроміс і входячи до сойму. Простіше, чесніше й зрозуміліше для мас виборців булоб, колиб Українці зрезиґнували з чести грати ролю манекінів і отверто заявили своїй суспільности, що в соймі не можна для неї нічого зробити.

Булаб ця позиція чесна і ясна. УНДО вибрало другу. Боїмося, що не рожеве буде його майбутнє. От уже головних діячів москвофілів пустила Варшава „в дураки", бо вже їй непотрібні. Те саме чекає і тих, Українців, які забувають про інтереси свого народу. Вони чимраз більше тратитимуть популярність і впливи серед свого народу. А коли на їх місце не стане хтось інший, інша ґрупа, то заходить небезпека, що нація лишиться „без голови", без своєї верхівки. Ситуація, над якою варта подумати, варта що писати бодай в Америці, бо в краю про це писати не вільно. Проблєма проводу стає в цілій своїй гостроті в Галичині.

ЗІ СВЯТОМ НАЦІЇ

(Слово в честь державницької маніфестації української еміґрації в Ню Йорку дня 1. IX. 1935.)

О ти, врочистий дне, пресвітлий сяйвом свята,
О дне державности вкраїнського краю!
Проміпна хвиле хвиль, у радість пребагата —
Тобі в привіт оце я думу шлю мою!

За морем — на землі героя Вашинґтона —
Хто, хто, зібрався днесь в непроглядні ряди?
Як трону нації — незломна оборона,
Надихана вогнем боєвої жади?

Народ скитальців це, нащадки України,
Заокеанські сини землі всі враз
Зібрались нині в честь їх рідної країни
Сімею вольною — як заповів Тарас.

Ген з міст Америки, зі злотих піль Канади,
З лісів Бразилії і з арґентинських глуш —
Зійшлись незломнії в обєднані громади,
Зібрались як один до бою званний муж.

О рідні-рідні! Заморські сестри й браття, —
Привіт Вам, дорогі, привіт Вам від усіх!
Дух помсти Вас зібрав, дух помсти, дух завзяття,
Він міць боротися Вам у серцях зберіг!

І дух Батьківщини — Великої Вкраїни
Сьогодні з Вами єсть і Вас благословить.
Хоч голод там і смерть, чекіст, тюремні стіни —
Дух помсти ще не вмер, дух помсти люд сталить.

І з боєвих підпіль ген на землі Данила
Лунає клич до Вас: „Побіда або смерть!"
І Волинь грудь свою скрівавлену розкрила —
Чи бачите? Ляшня катує край ущерть...

А там — зелений світ Буковини у смуті,
І бесарабський край дня волі дожида:
Румунським циганом вони в кайдани скуті,
А в цигана рука — злодійська та тверда.

І вся скитальщина просторами Европи,
Аж ген до Азії, де наш Зелений Клин —
Чи це лід півночі, чи прерії, чи тропи —
Скрізь духом з Вами всі, **всіх нас єдна Ваш чин.**

Дух помсти нас зєднав — всеціло і навіки,
Дух помсти — божеський Архангел-Шестокрил:
Йому молімось всі — жінки і чоловіки,
Від нього призовім страшних, неземних сил.

Щоб землетрусом стряс наш зрив основи світа,
Й Ляшню й Московію у грузах погребав...
І щоб вселенна вся вогнем була нагріта,
Як ми у бій підем добути наших прав!

Гей, як у бій підем за Україну милу!
У бій, що ворогам погубу нанесе,
У бій, що виявить всю українську силу —
Вкраїні слава слав! Вкраїна над усе!

У Відні, 14-15, VIII, 1935.

Д-р Остап Грицай.

ДО ПИТАННЯ: З КИМ НАМ ІТИ?

„Українське Слово" в Парижі, в числі з 15. серпня ц. р., вмістило як дискусійну статтю п. Евгена Ляховича під заголовком „З ким нам іти?"

„Беручи під увагу факт, — пише автор — що українськими землями вже від давна цікавиться також Німеччина, а далі факт, що інтереси Німеччини й Великої Братанії на Україні перехрещуються та собі різко суперечать, виринає перед нами питання: куди й з ким нам іти — з В. Британією, чи з Німеччиною?"

На думку автора, „найкоротшою відповідю на це питання булоб: іти з тою стороною, що з нею є найбільше виглядів на виграну. Але тоді виринає друге питання: котра сторона має більше шанс вийти з того конфлікту побідницею?"

Далі можна не цитувати автора. Бо хоч він досить переконливо доводить, що, наприклад, Німеччина знаходиться в менше вигідній позиції, ніж Анґлія, то — згідно з моєю думкою — для нас, українських націоналістів, це не має найменшого значіння.

Зате має значіння, що виникає знову отсе питання: З ким нам іти?" Бо я вважаю, що це питання в нас давно розвязане: **ідемо з тими, хто хоче з нами йти.** І тільки з цієї точки погляду можемо підходити до порушеної справи.

Я дуже добре розумію, що націоналістичний клич „орієнтація на власні сили" може не задовольняти людей, що хотілиб якоїсь **активної** роботи на **закордонному ґрунті.** Я дуже добре знаю, що в процесі повстання **всіх** нових держав знаходилися якісь інші держави, що їм помагали стати на ноги, і тому розумію дуже добре змагання патріотів винайти своєчасно в інтернаціональному світі наших можливих приятелів.

Але тут потрібна величезна обережність! Мусимо памятати, що в інтернаціональних пертрактаціях важить тільки **сила,** чи то чисто фізична, чи духова, **в формі незломної** віри, витревалости та завзятости. П. Ляхович дуже добре змалював отой культ фізичної сили в представників нової Німеччини. Цілком ясно, що українські пертрактанти заважили би в очах Німців, тільки в тому випадку, коли би могли **зараз** виказати отсю свою фізичну силу. Але її тепер іще нема.

В моїх статтях „Культ успіху" та „Ідеольоґічні розходження між фашизмом і націонал-соціялізмом", видрукуваних у „Розбудові Нації" минулого року, я своєчасно вказував, що для Німеччини Україна може бути тереном для кольонізації, та навів також відповідні цитати з націонал-соціялістичного євангелія, себто книги Гітлєра „Майн Кампф". Тут вистарчає хочаб одної цитати: „Для мене, націоналіста — пише він — що оцінює вартість людства на підставі **расизму,** визнання меншої **вартости,** з точки погляду раси, отсих „пригнічених націй", уже вистарчає на те, щоб **не звязувати** їх далі з долею мого народу. Наш рух не повинен перебирати на себе ролі адвоката інших народів, але **мусить** зробитися чемпіоном німецького народу".

Автім не тільки теорія, але й багато **фактів** виказують, що гітлєрівська Німеччина таки не думає „звязувати своєї долі" з долею українського народу. Отже в такому випадку, з точки погляду національної гідности, не можна навіть **ставити питання, чи нам** іти з Німеччиною. **Ми** підемо з кожним, хто піде з нами, себто **сприятиме** визволенні України й розбудові нашої держави, **та ніколи не підемо** з тим, хто намагається **заступити** одного визискувача іншим.

Чи отим **„кожним"** буде саме Анґлія, цього зі статті Ляховича не видно. Принципово ми не можемо закинути Анґлії нічого. Навпаки, хоч її уряд залишався для нас завжди витримано-холодном, деякі кола громадянства нераз виявляли до нашого національного руху симпатії. Колиб ці „симпатії" **могли** розвинутися в щось більшого, це можнаб було тільки **привитати;** але й тут, коли ставиться питання „чи нам іти з Анґлією?", треба раніше **розвязати** питання: чи **Анґлія піде з нами?**

А щоб розвязати це питання, треба також виказати велику бодай моральну силу, бо, якщо Анґлії імпонує менше **фізична сила,** ніж Німеччині, то зате вона звертає велику увагу на силу моральну, себто на **здатність панувати над іншими,** що приходить **тільки внаслідок** вміння панування **над собою.**

Знаходячись від шіснацятьох років за кордоном і працюючи серед чужинців, я взагалі прийшов до переконання, що пропаґанда серед чужинців є марною, коли пропаґанда словом не спирається на пропаґанду **фактом.** Ми вже **дійшли** до того ступня, що про нас знають і нами цікавляться. Але саме тому, що нами цікавляться, наша словесна пропаґанда, не підперта фактами, не має найменшого значіння, бо чужинецькі уряди розпоряджають такими засобами всесторонньої інформації, що всяке слово, не підперте фактом, може тільки принести шкоду.

І тому, коли мене запитають, з ким нам іти, я можу тільки відповісти: з **власним народом.** Треба творити **факти.** А найважнішим фактом що тільки й може заважити на тім, хто піде **з нами,** і що його нам треба якнайскорше здійснити, є факт нашої **орґанізованости.** Треба звернути всі сили і заходи на витворення **масового руху,** щоб із сорока мільонів розпорошених байдужих або несвідомих індивідів витворити **один величезний український національний пястук.** Тоді — і навіть далеко раніше — ми побачимо, кому з нами по дорозі.

Евген Онацький,
Рим.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

40

Помолившись, мати ставить на стіл страви, батько залазить на почесне, коло куті, місце. Коло нього вже остаточно вмощуються Володько та Хведот, при чому давно тримають свої обовязково нові (нова солодша) деревляні ложки. За ними сідає Василь, а мати примощується з краю по лівій від батька руці.

Їсти приходиться поволі, з огляду на присутність батька. Хведот, як і завжди, переживає свою траґедію. Він немилосердно розливає все і батько змушений взяти його до себе на коліна та годувати. При вечері панує якась особливо урочиста тиша. Володько коло самого сіна. Йому тут вигідно, утульно.

Зараз по вечері всі готуються до спання, бо батько хоче йти на „всюночну", а для того треба від перших півнів вставати.

— Ну й я наївся — крегче Володько.

— То проси Бога, щоб розсівся — додає Василь.

— Діти. Моліться всі Богу і лягайте — каже мати.

— Я ще не хочу спати. Я так налопався, що ось-ось лусну, — стогне Володько.

— Не базікай мені, а молись.

Батько затягає церковні співи, Василь йому допомагає. Опісля перейшли на колядки. Проспівали: „Небо і земля", „Дивна новина", „Христос Спаситель" та інші. Володько і собі примостився до співаків, задер назад голову і тендитним дискантиком давай підтягати.

Від цього витворився в Матвієвій родині лагідний, приємний настрій. Зникла та вічна скорбота, напруженість, ґризня. На дворі мороз. Вікна замальовані ласицями. Зійшов місяць і освітив ті дивовижні візерунки. Заблищали вони заіскрились, а над всім глибока божеська тиша. Небеса величні, прозорі, ярiючими зорями зцяцьковані.

Але настрій Володька трохи зіпсувався, коли, лягаючи, він пригадав, що на завтра на розговіння не буде вже, як торік, свіжої ковбаси. Прийдеться їсти звичайну кашу з салом і капусту без мяса. Це йому не зовсім до вподоби, а тому ранком не квапився він вставати. Бувало, ще на світ не благословлялось, а Володько вже на ногах. — Мамо, ковбаси! — морочить. — Ще ж дуже рано, свинтюху ти! — відповідає мати, та Володько вперто своє: — ковбаси хочууу!

Тепер ні. Він ось прокинувся і лежить собі під кожухом.

На хаті за ніч стало холодно, а під кожухом тепло. Батьки пішли на „всюночну", що він навіть і не чув, а Василь розпалює в плиті, щоб гріти воду для худоби. Прийде мати, то почне обід варити. Книшів та колачів напечено ще перед святом. До того ще дещо зварить, скромно, по бідному.

Пеший день пройшов для Матвієвої родини досить сумно. Сиділи всі дома. Йти нікуди. Сусіди далеко. Пішов було батько на пару годин до мельника, випив там, зїв пару „бухтів", і це все. Мати з дітьми нудилась дома. Особливо нудився Володько та Хведот. Василь все таки десь поліз борхатись по снігу, десь ходив у ліс, а Володькові хоч у воду. Чого тільки не видумував, що не виробляв. І бігав, і на полу перекидався, і цебрик води розлив, защо, розуміється, негайно дістав „прочухана", щось знайшов в паперах Василя цікавого і взявся пильно за читання, одначе йшло це дуже поволі. Друк був дрібний, а поки дочитав стрічку до кінця, то початок і забув.

Та зате на другий день було дуже весело. Ще зраня на двір віхали одні обшивні. Вже по буланих конях Василь здалека відгадав, що то їдуть дядько Корній з тіткою Зінькою та стриєчною сестрою Катериною. Володько застрибав і бігає ніби вивірка по лавках, полу та печі, аж поки „вони" не увійшли до хати. А стрибав він не дурно. Від дядька дістав цілу десятку мідяну. Правда, що сказали купити цукерків та поділитись з Хведотом. Від тітки повну жменю горіхів та кілька грудочок цукру. Від Катерини також горіхів та яблук. Дістав гостинці і Василь з Хведотом, але то не те. Василь вже великий, а Хведот малий. Найбільше скористав Володько.

В невдовзі за цими гістьми приїхали ще дідуньо Уліян з тіткою Марією. Знов гостинці, знов копійки. Але найголовніше, що Володько дістав від дідуня чобітки. Справжні, маленькі, шиті з старої холяви, чобітки. Боже! Яка радість. Це для Володька дійсно несподіванка.

Мати була колись „у своїх" та й поскаржилась: — Сидять, нидіють... Ні в що взути, а то б бодай вийшло провітритись.

А дід, не кажучи, і на..., знайшов „ще зовсім добру" холяву, вирізав передочки, шевство знає сам і зложив чобітнята.

— Отой шмаркач — радіє мати. — Біжино, поцілуй дідуня в руку.

— Ось тільки чоботи взую — гордо заявляє Володько.

Взув, поцілував дідуня в руку і проходжується по хаті в чоботях. Хведотові аж сльози в очах від заздрощів. А чоботи добре намащені дьогтем, чорні...

— А вони витяжки — хвалиться Володько, не розуміючи, що то значить „витяжки", але знаючи, що то мають бути найкращі чоботи. Одначе його були якраз не витяжки, а пришитки, і з Володькової помилки всі сміються.

Почався „сніданок", обід... Забряжчали чарки. В хаті гармідер. Тітка Зінька розказує Насті, як то не можна від Ходанів обігнатись. Все Катерина та Катерина. А де вона? А що вона? А воно ж ще зовсім дитина. Допіро в Спасівку шіснадцять буде...

Катерина дійсно на диво хороша видалась. „Тендитне таке" — як казала Зінька, але струнка, стан „як тополя", личко свіже, рожевеньке, Коси кучеряві, русяві. Очі сині, як небо. Володькові вона нагадувала отих херувимчиків, що в Дермані в приходській церкві на хорах намальовані.

Володько підсумовує свої гостинці. Тітка Марія принесла таких гарних цукорків.

Папірці з них мальовані з оленем. А напис під ним „Чемъ табакъ курить, лучше конфетъ купить"... Володько все це в голос сам прочитав.

Старші за гутіркою не звернули на це уваги. Але Катерина дуже зраділа, вчувши, як її пестун вже читає. Вона прірвала його собі на руки (ну й же сором!) Володько не очікував такої напасти і почав молоти ногами.

— Та посидь же, Володьку! Прочитай но мені ще щось...
— Слухайте — звернулась вона до всіх. — Наш Володько вже незабаром апостола в церкві читатиме!

— Та невже?! Ооо! — дивуються всі.

— О, так... — сказав батько. — Він дуже малий понятливий.

Батькова похвала ніби жаром його обсипала. Цього то ще ніколи не чув. Ніколи він не знав, що думає про нього батько. Він загорівся, почервонів геть з вухами і рветься з рук Катерини, мов пійимане звіря. Він не переживе сорому.

(Далі буде).

Монархія і республика.

— Яка є ріжниця між монархією і републикою?

— Така, що в монархії є король, а інші громадяни підданими; а в републиці кожний є трохи королем, а трохи підданим.

ЧОМУ МОВЧАТЬ НА УКРАЇНІ

Кожен тиждень тай кожен день приносить нам жахливі вісти з України. Запопадливий русотяпський курс московських диктаторів нищить безоглядно зростаючі прояви національного життя. Кроважадні отари червоних шакалів увихаються по селах України й виносять останній рубель з хати, й останнє зеренце та останню жмінку борошна з комори.. Примара спустошення та злиднів розсіває голодову смерть. Нужда, плач, розпука квилять по родючих іще недавно степах.

А що нарід? — Само собою насувається тут незбагнене й болюче питання: „Чомуж мовчить, чому не зворухнеться стихійним криком протесту, пімсти?" — Ось такі дулки вертять мозок Українцеви по цей бік океану. Стискається серце на цю згадку.

І справді, дивно, чудно, болюче... Девять міліонів вимерли з голоду, три міліони голих і босих вигнано з рідного краю на північ, сотні тисяч осиротілих дітей, десятки тисяч зруйнованих господарств, густо-часто випадки людоїдства, усюди панщина з ненависним підганячем-катом, усюди наруга та насилля, усюди стогни та прокляття, усюди пекло, а... нарід мовчить! Що воно? Де, в чому сила тої тиранії? Де джерело цього страху, що в німій покорі тримає трицять пять міліонів вільнодумних іще так недавно синів вільного степу? Невже згас козацький дух навіки в тих, що з самими вилами та сокирами ставили опір цілим правильним арміям? Що сталося з тими, що громадно гнали з України червоно-арештантські орди до Московії, що цілих два роки не дали й години спочати у себе в хаті непрошеному гостеви кацапови. Щож так основно переродило їх?

Відповідь це складна й болюча. Можна, тай слід булоб, організувати на те студії; можна, та й варто, писати довгі розвідки. Але з однаковою точністю можна на це питання відповісти двома словами: „Чекає нагоди". Ці два малозвучні слова вияснюють, чому прийшов такий застій на Україні.

Тяжко поранена й надломала вийшла Велика Україна з громадянської війни. Найкращий та найжертвенніший її квіт поліг у фронтових боях. Найвідважніші її сини склали голови на жертівнику волі в повстанських загонах. Розпорошувався й згасав самостійницький дух народу, коли одні лицарі відродження знайшлися поза межами рідної землі, другіж, залишившись у власній хаті, наче вигнанці, стали політичною звіриною, на яку проголосила хиже полювання чека й ляшня.

А хто не знав цього Різуна Безсмертного? Щоб уявити собі його в авреолі слави-праці, вистарчить взяти одну лише цифрочку, виявлену підчас загального перепису на Радянщині 1926 року. Чекістови-статистикови довелось випити солодку кріваву чашу „за всіх і за вся", коли він підсумував табличку, хто боровся проти радвлади й коли згинув. Відома стала цифра 3,985,000! Половину її мажна сміливо прикинути на Україну. І це лишень на весну 1926 року. А скільки витовкли чекісти за час пятилітки?

Винищування України переводилось хитро та пляново. Одних, небезпечніших, нищили, других укоськували й задурювали. Обсадивши міста зайдами-комісарами та скомунізованим місцевим жидівством, большевики, з питомим лишенім хистом гнучкости й цинізму, заходилися „обрабатувати" село. Зливними дощами поплили туди голосні маніфести, побожні заповіти та солодкі декрети. Глушили селянський розум галасливі місячники „смичка города з деревней" і масовий чайок на сільському майдані. Збивали з толку далекозорих криклив; гасла, проголошувані підчас роздачі дешевих жидівських спідничок, штанців та кашкетів „активнівшим із бедняков і середняков". Облутували розвагу заповідані економічні свободи, податкові пільги, назаймана власність на землю, майно. Пантеличили визвольну думку приречення українізації, розвитку національної культури, рідної мови, школи й т. д.

І не втрималося перед отими спокусами українське село. Воно, збите з толку політичного, зруйноване економічно, зневірене духово, схилило шию, повірило... А в хороводі тих пісень нові „архангели" свободи, чекісти, творили ради вірних херувимів, сексотів. А ці, розсмакувавши платнолайок, і мріючи про обіцяний комісарський портфель, шаркнули „рад стараться" й запровадили „червоні книжечки" на мертві душі. І пішла від того часу „жвава робота". Сексоти на селах пишуть назвища, чекісти в ГПУ реєструють. Чекісти їдуть у села на оглядини, господарі-сексоти їм показують. Мерзенними підступами переловили всіх старшин та боєвіших повстанців і вивезли Бог зна куди. І так видушили з села всю зброю. Задурманили „червоним чадом" українського духа та підступами виловили недобитків.

А в той час, коли впавший на дусі та розброєний український селянин став лагідніший до совлади, ентузіяст Скрипник чи Хвильовий легко могли викресати в нього іскру співчуття чи й присягу вірности. А збити їхніх соковатих, пишних декларацій вже не було кому; не було заздрочанського свідомого активу; забракло відважних повстанських отаманів, а все пересічне насуплено мовчало під бистрим зором завушника сексота. Село, зіскулившись, жило в буденній облуді. Місто, електризоване щоденно мітинґанством, творило фанатиків червоної облуди й рівно тягнуло віз комунізму. Під акомпаніямент пеанів про внутрішні успіхи, під гомін звітів про міжнародне визнання, німів дух, самостійність, Україна й думка, незалежність.

Нарід заснув і волю проспав. Спав повних пять літ. Аж „пятилітка" струснула селом. Варварське нищення церков обурило старих, червона панщина — колективізація зіткнула молодих, татарські „хлібозаготовки" викликали загальний гнів.

„Деруть нашу крівавицю! Руйнують одвічний наш порядок! Ратуймося!"

І закипіло на селі. Пішли підриви зібрань, вбивства аґентів, комуністів. Як мак посли повстанські загони. Гураґанами волі понеслися по степах свіжі герої-отамани. Вертався 1920 рік...

Та чекісти той гураган одним махом розчавили. „Ліквідувати куркуля!" — на вістрях конвойних відділів понесли вони на села пекельне гасло.

І замісць подиху волі, село вереснуло страхіттям. Безперервно день і ніч з сіл та хуторів вели повязані етапи „клясових ворогів" селянства. У вязницях сповнилися екзекуції ГПУ, там кипіла сатанинська робота. Знидилий від кількалітнього безділля опир-чекіст знову віджив. День і ніч сувався невпинно від тюрми до чека чорний критий віз і таскав задихано жертви на смерть. Засліплений у злобі кат не мав часу розбирати: все щиро-українське, в кого ще жеврів дух протесту, хто мав відвагу піднести голос про право України, чиє імя попало в „червону книжечку" сексота — усе пішло на той світ в осени 1929 року.

А глуха Европа і вільнодумна Америка не чули й не бачили, як жахом розстрілів, риданням матерей, плачем-квилінням сестер, сиріт здригалася „пятилітка" Україна. За осінь і зиму вже не стало гочасного проводу України, майбутніх повстанців, організаторів визволення. Залишилося село осиротіле, заплакане, прибите страхом. А на могилах членів С. В. У. (Союз Визволення України) розпочалася спізнена програма „пятилітки".

І никло село, приголомшене баченим. Ховалося інстинктом самозбереження. А на далеку північ у зимі й весною, день і ніч поїзд з сорока теплушок за поїздом; цокотливо котилися запльомбовані вагони. По сорок вагонів, по сорок душ у кожнім. По 1,600 душ, живих мерців, кілька разів на день, — що дня... на північ. То з батьківської землі відлюдовалася воля України. Туди, за пять тисяч кільометрів снїжно-болотяні огорожі, в нетрища, ліси, в торфові багниська, в медвежу пащу — туди завезено крик волі України. На Соловки...

І так у концентраційних таборах Усеволону, по соловецьких казематах, на каторжних „лесоразработках", на невільницькій 18-годинній праці, на 100 грамах кисломерзлого хліба, на одній єдиній червиви риби — там погребано три міліони бунтарів, три міліони найкращого квіту України. А що залишилося на „нашій славній Україні, на нашій окраденій, несвоїй землі?"

Одурений завтрішніми благодатями колективу незаможник, зломаний пострахом вигнання-каторги, червоно - панщизняний наймит-середняк та сфанатизований майбутнім раєм комунізму, убогий духом, комсомолець. А над ними дзвінко зорить жидо-кацап, чекіст.

І все духово спить під гіпнозою його залізного режиму, Все життя рухається, як автомат, під диктаторським батогом комуністичних плянізаторів. Під страхом смерти Соловок не вільно громадянинові відхилитися від приписаних рецепт, не вільно ні словом ні ділом заперечити насильно вщіплюваних доктрин. Громадянин „раю", як чорний віл тягне червоне ярмо за чвертку ячмінного хліба денного, за голодний кооперативний пайок.

Не чути ні голосу, все мовчить, сціпивши в грудях страх і лють. Не видно ні живих ні мертвих спонукливих ознак. Не чути ні шепоту змагань, ні натяку. Ні в книжці, ні в газеті, ні в пісні, ні в живому слові... Бо всюди щуряться чуткі вуха сексота, бо всюди зорить хиже око пильного цензора чекіста.

Лише могутні духом час від часу стріпонуться. Та крила їм ураз підітнуть, заки ще зірвуться до лету. Залишається одно братам нашим: на дні душі плекати мрію про повстання в надходячому европейському катаклізмі.

Звідкіль же воно прийде? На кого опруться сильні духом, багаті вірою? Військо ледви чи дійде до вибуху. Покликаному до служби селянському синови, молодикови, від першого дня вщеплють велику ненавість до свого рідного. Втертими фразами полкових краснобоїв зясовує собі красноармієць голодову смерть братів: нагодований поліграмотами, він готов багнет у грудях батька всадити за благо советвласти. Ця цитадель комунізму дуже відпорна; звідсіль гураґан ледви чи може знятись. Не може зірвати з одвічною пявкою-Москвою і провід українсько-советський, бо він складається з самих москво-жидо-Латишів.

(При кінці січня цього року відбулося засідання Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету, на якому вибрано раду народніх комісарів. До цього складу між іншими ввійшли: О. Кісільов-Москаль, В. Поляков-Москаль, С. Селіванов-Москаль, J. Якір-Латиш, О. Рекіс-Жид і Шльома Кантарович-Жид).

Проте повстання прийде. Прийде саме з тих лав, які колись його гасили. Голодний пайком робітник та колективіст-незаможник доконають свого облудника-творця. Робітники давно вже гострять зуби на „червоний рай". Спадає з очей полуда й незаможникови - колективістови. Після щорічних підрахунків та подію врожаю він додумався нарешті, навіщо його загнали до колективу. Колектив — останній сук баламутства сірої маси. За рік, за другий, вона протверезіє остаточно й спалахне страшним огнем розплати. Станеться таке, чого ще світ не бачив і історія не знає.

То буде бунт стихій, то буде новітній страшний суд.

Родіон Сліпий.

КВЕСТІОНАР

ЗВЕРНЕНИЙ ДО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА, ЯК ТЕЖ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ЗБІРКИ СТАТИСТИЧНИХ ДАТ ДО ІСТОРІЇ НАШИХ ГРОМАД.

Назва місцевости. ______________________

Приблизне число Українців, що живуть у тій місцевости. ______________________

Коли осіли в тій місцевости перші українські іміґранти і звідки вони прибули. ______________________

При яких роботах заняті наші робітники. ______________________

Скільки має місцевість українських товариств. ______________________

Чи є українська церква (або церкви). ______________________

Чи є Український Народний Дім. ______________________

Чи є українська школа ______________________

Скільки є українських бизнесів і які. ______________________

Чи є українські професіоналісти (лікарі, адвокати, вчителі, аптикарі і т. д.). ______________________

Чи є українська бібліотека (або бібліотеки). ______________________

Чи є організації тут родженої української молоді; а як є, то скільки їх? ______________________

Замітніші події з життя громади. ______________________

Просимо дати відповіди на ті питання, а зібраний у той спосіб матеріял вислати по змозі якнайскорше на адресу „Свободи". Імена тих, що зберуть ці матеріяли, будуть поміщені в Пропамятній Книзі У. Н. Союза.

КОЖДА МІСЦЕВІСТЬ, ДЕ ЖИЮТЬ УКРАЇНЦІ, ПОВИННА ПОДАТИ КОРОТКІ ВІДОМОСТИ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ.. ЯК УСІ СПОВНЯТЬ ЦЕЙ ОБОВЯЗОК, ТО ЗНАТИМЕМО, СКІЛЬКИ НАС І ЯКУ ПРЕДСТАВЛЯЄМО СОБОЮ СИЛУ. А ЦЕ ОБОВЯЗКОВО ТРЕБА НАМ ЗНАТИ. ТАКУ СТАТИСТИКУ МОЖЕМО ПЕРЕВЕСТИ ТІЛЬКИ МИ САМІ, ОПИРАЮЧИСЬ НА СВІДОМОСТИ НАШИХ ЛЮДЕЙ НА МІСЦЯХ.

МАЮЧИ ЦЕ НА УВАЗІ, ЗВЕРТАЄМОСЯ В ПЕРШУ ЧЕРГУ ДО СОЮЗОВЦІВ, ЩО МЕШКАЮТЬ У 224 МІСЦЕВОСТЯХ, У ЯКИХ Є ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА, ЩОБИ ПОДБАЛИ, ЩОБ ТАКІ ІНФОРМАЦІЇ, ЯК ЇХ ВИЧИСЛЯЄ КВЕСТІОНАР, БУЛИ ЗІБРАНІ І ПЕРЕСЛАНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ПРОПАМЯТНІЙ КНИЗІ У. Н. СОЮЗА.

ЧИ ВАРТ БУЛО РОБИТИ СОЦІЯЛЬНУ РЕВОЛЮЦІЮ

Таке питання мусить поставити собі кождий, що обсервує розвиток в С. С. Р. Р. за останні роки. По місяцях, а то й роках великого підйому й цілій повені грімких і бундючних слів-погроз, по днях революційного пиру („грабуй награблене"), коли вже не стало що грабувати, прийшли будні з усіми своїми твердими життєвими вимогами. І от під натиском тих буднів прийшов НЕП (нова економічна політика), себто поворот до гроша та приватної торгівлі. Основним кличем того періоду був клич „обогачуйтесь". А коли цей період непу підтягнув трохи ід економічним і соціяльним оглядом селянство, й воно почало погрожувати большевицькому режімови, смертельно перелякані большевицькі бюрократи роблять крутий поворот, проголошуючи фантастичні пятилітки господарської розбудови та враз з тим знищення приватної селянської власности через так звану суцільну колективізацію. Час від 1928 року по сьогоднішній день — це час жорстокої, впертої, невблаганої боротьби советського поліційно-бюрократичного режіму із селянською масою. Перипетії тієї боротьби це з одної сторони сотні тисяч селян, яких поголовно почали прозивати кулаками, запроторених у тюрми, засланих на тяжкі лісні або земні роботи чи то на Соловки, або попросту розстріляних. З другої сторони це безперервні селянські саботажі, це впертий спротив у віддачі державі хліба, це зрізування перед жнивами колосків збіжжя, щоб це збіжжя не дісталося советській державі, це нищення посівів, це недосіви цілих областей, це нищення сільсько-господарських машин, отих усіх тракторів та комбайнів, що замісць визволити селян із важкої праці на рілі затискали на його шию петлю невблаганої советсько-бюрократичної диктатури. Це врешті тисячі вбитих так званих селькорів (сільських кореспондентів) які на ділі являються большевицькими аґентами та доношиками на своїх односельчан та вбивства ріжних представників влади на місцях.

З тієї боротьби **побідницею вийшла таки приватно - власницька селянська маса.**

Про це сьогодні не може бути вже сумнівів. Все, що діється від якогось часу на фронті як зовнішної так і внутрішньої політики Советів, аж надто вимовно засвідчує це. Вступлення до „опортуністичтичної" Ліґи Націй, забігання ласки в европейських можновладців, жалкий, підшитий страхом пацифізм (миролюбство), конспіративні наради колись такого бундючного, а нині дуже тоненьким голосом співаючого Комінтерна в Москві.

Але бо й на внутрішнім фронті відбуваються теж знаменні події: Знесення уравніловки, себто рівної платні для кожного, заведення єдинаначальства на заводах і фабриках, себто підпорядкування фабрики власти в першу чергу інжиніра-спеца з поминенням партійної ячейки на фабриці, вкінці такі капітальні потягнення **як віддання селянам, згуртованим у колективах, землі у вічне посідання і виставлення їм на те відповідних грамот** та відступлення від засади, що вся зовнішня торговля має знаходитися в руках держави через поступневе касування так зв. внешторгу — все це є дуже знаменні події та признаки. Свідчать вони, що в сталінськім царстві не все в порядку. Свідчать вони, що там заходять якісь поважні соціяльні процеси, що **спихають большевицько-советський режим чимраз більше на шлях капітуляції перед наступом приватницької селянської та дрібноміщаської стихії, на шлях відречення від усіх високопарних кличів большевицької революції.**

Остаточна політична побіда тієї стихії над большевицьким режімом, це **лиш питання** ближчого чи дальшого часу, але **вона мусить прийти з невблаганою конечністю.**

Глибокі соціяльні і національні процеси, що відбувались у нутрі передвоєнної царської імперії, породили большевицьку революцію — тіж самі процеси, тільки вже на іншому, вищому щаблі розвитку, цю „революцію" й убють.

Побіда селянства у Советах, це в першу чергу побіда **українського** селянства.

Діявольський плян червоної Москви — відорвати селян від землі не вдався. Селянство силою своєї чисельности і завзяття знов приходить до голосу. Недалекий уже той час, коли селянство скине з себе червону неволю, а українське селянство московсько-червону неволю. Бо змагання до повної незалежности в українському народі вже ніхто не вбє. А 15 літ закріпощення України червоною Москвою отворило очі навіть тим темнюкам, які перед 15-ма літами далися зловити на приманливі гасла соціяльної революції. — (Батьківщина).

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Данило Несторяк, член тов. Запорозька Січ, від. 23. в Дерби, Конн., помер дня 12. серпня по дволітній недузі. Покійний лишив восьмеро дітей. Прожив 51 літ. Членом У. Н. Союза був 15 років. Покійний походив з села Свіржова, повіт Горлиці, Галичина.

Похорон відбувся 15 серпня ц. р. при участи репрезентантів товариства, родини і знайомих. Відпроваджено останки Покійного з дому жалоби до української греко-католицької церкви св. Ап. Петра і Павла в Ансонії, а потім на місце вічного спочинку.

Вічна Йому Память.

Іван Бінковський,
секр.

Тверда лепета.

Піячина, побачивши авто, бурмоче:

— Та біда то має лепету! Вляють йому кільканацять літрів і він жене потім 100 км., а чоловік то вже по одній літрі кроку зробити не може!

РЕЗОЛЮЦІЇ ЗЇЗДУ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

Делегати Третього Зїзду Українських Професіоналістів в Америці і Канаді ухвалили наступні резолюції:

Стверджуємо, що на українських землях під окупантами, зокрема під російською і польською окупацією, де живе найбільша частинна нашого народу, нема вільного розвитку української науки.

Висловлюємо нашу найглибшу пошану тим українським ученим і громадянам, які їх піддержують, що навіть у таких важких обставинах держать високо прапор повної свободи науки і слова.

Звертаємо увагу нашого загалу в Америці, а особливо молоді, на трагічні умовини українського наукового життя в Европі. І кличемо всіх, хто може, особливо українську інтелігенцію в Америці й Канаді, прийти з особливою допомогою усім тим, що денебудь працюють для української науки.

Закликаємо наше громадянство в Америці й Канаді слідити за нашими людьми, які виказують наукові способности, допомагати їм у студіях і наклоняти їх до праці для української науки.

Доручаємо урядови Товариства Українських Професіоналістів запросити професорів-Українців, що працюють, або працювали, в американських і канадійських університетах і каледжах, на нараду для організації товариства допомоги українській науці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го вересня, в годині 2-гій пополудні, в Самсон Гол, 9 Гай вул. Обовязком кождого члена є прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Трохим Стадник, кошовий; Ів. Шуран, скарбник; Григорій Патинок, писар.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пр. Тройці, від. 158, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 7-го вересня, в 8-мій годині ввечір, в льокалі Дем. Клюбу. Кождий член повинен явитись на збори, бо маємо важні справи. Неприявні члени будуть карані згідно зі статутом. — Ю. Павчак, голова; Д. Сенюта, секр.

ЗА ЩО ЗАСУДИЛИ КРУШЕЛЬНИЦЬКИХ І Ю. БАЧИНСЬКОГО

Нові дані і здогади.

Усіх, що знали ближче засуджених Крушельницьких та Бачинського, вражає досі незвичайна обставина, що нема змоги довідатися щонебудь про причини цих ненадійних присудів. Слідство і засуд розстрілу відбулись так таємно, що навіть найближча рідня та приятелі засуджених губились у здогадах. Загальна офіціяльна інформація „за контрреволюційну змову" не задовольнила нікого. Не мали Крушельницькі в собі нічого з революціонерів; це були тихі і майже покірливі кабінетні діячі.

Нема найменшого сумніву, що закиди щодо участи в терористичній акції, спрямовані проти них, були справою якоїсь хитрої інтриґи чи провокації. Є здогади, що була це пімста пролетарських письменників, яким Антін та Іван Крушельницькі почали закидати прилюдно „ухили" від правовірної марксистської лінії. Обвинувачені та вже засуджені на вязниці вірили до останньої хвилини у справедливість совєтської Теміди і Антін Крушельницький не переставав писати у вязниці нової комуністичної повісти і в листах до жінки вихвалював атмосферу своєї праці.

Методи чрезвичайки.

Засудженим закидали участь в організації замаху на Постишева і Косіора. Совєтська преса поширила вістку, що знайшли в їх хаті зброю. Все це були вигадки і крім доносів не залишилось ніодного реального доказу. Ясно, що при методах вічної провокації та підозріння може нині большевицька преса писати, що саме те, що нині тут обороняємо Крушельницького, це доказ, що вони були свідомо висланими контрреволюційними шпигунами і провокаторами.

Хоч як хитро вміє чрезвичайка аранжувати провокації, вийшло наверх, що коли тільки приїхали на совєтську Україну Крушельницькі, Сказинські та Бачинські, поліція наказала кожному зокрема стежити за іншими і вказала, з ким можуть вони підтримувати товариські звязки. Ці звязки зводились до того, що не вільно їм було бувати майже в нікого крім цих галицьких давніх знайомих.

Чому не видали дитини?

Несамовита історія з малою дитиною — це теж цікавий причинок до метод боротьби з людьми, що мали нещастя бути членами якоїсь арештованої рідні. Є ще здогади, єдині людські в нашому европейському розумінні, що всі заходи польського уряду, щоб 6-літня Ляриса вернулася після розстрілу свого батька Івана 15. грудня 1934 р. до своєї мами до Львова, розбивались об спротив батьків Івана Крушельницького, Антона та Марії, що вивезли цю дитину з собою до Харкова. Вони вічно мали надію на помилування і хотіли залишити при собі внучку. Тепер, коли дитина позбавлена зовсім опіки рідні, яку розстріляли і заслали, може була би надія привернути її до мами, до Львова.

Та всі ці заходи в країні найбільшої вікової російської бюрократії тягнуться місяцями і роками. Не відповідати на ріжні письма і казати чекати це одна з найбільше поширених метод режіму, що арештував, розстрілював і засилав на каторгу „явочним порядком". Донька Юліяна Бачинського, будучи польською громадянкою, мусіла чекати на поворотну візу до Польщі при всіх заходах польського консуляту в Харкові та міністерства у Варшаві — від січня до липня.

Історія Ю. Бачинського.

Мало теж відомі досі подробиці арештування і заслання Юліяна Бачинського, що виїхав до Совєтів з польським пашпортом 26-го листопада 1933 р. Працював він при Українській совєтській енциклопедії як один з її редакторів. Мав Ю. Бачинський за собою неабиякий комуністичний „стаж". 15. червня 1931 засудив його окружний суд у Львові на рік вязниці за пропольську пропаганду в дусі комуністичнім, головно за брошуру „Большевицька революція й Українці". Коли вернувся він до Берліна, мав постійні звязки з совєтською амбасадою, що вислала його до Праги, де перенесли осередок комуністичної пресової української пропаганди. Там видавав він совєтофільський місячник „Вільна Трибуна".

Ліцитація і розсіяні ілюзії.

Арештували Бачинського у Харкові 6. листопада 1934 р. Хоч був він польським громадянином, польського консуляту про це не повідомили. Ще в січні і на початку лютого консулят інтервеніював у його справі, але консулеві не дозволили навіть з Бачинським побачитись. Цікаво, що перед арештом Бачинського видавництво „Український Робітник" зліцитувало його за довг 7,000 карб., яких він не міг віддати. Все, що він привіз із собою, забрали з хати так, що донька Бачинського Олена в нужді, не маючи що продавати з річей (звичайний спосіб прожитку деяких Галичан у Совєтах), мусіла жити з підмог консуляту.

Всі приятелі і знайомі Ю. Бачинського теж не вірили звісткам про його арешт. Ворожили йому велику карієру, бо була це людина сумирна, і коли він після довгих літ небувалого добробуту і безжурного життя рішився їхати на совєтську Україну з глибокою вірою в кращий суспільний лад у „робітничій державі", то не на те, щоб ходити там на контрреволюційні засідання. Не інакше було теж із Р. Сказинським.

Трагічний кінець усіх цих щирих і наївних радянофілів, що були глухі на всі перестороги земляків перед відїздом, розсіяв останні ілюзії галицьких радянофілів щодо сяких-таких умовин праці у Совєтах для людей, вихованих в Европі. — („Діло").

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана членка бр. св. Володимира, від. 227 У. Н. С. з Реймі, Па., складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені, бідній вдові, і моїм сиротам допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котра стала мені великою помічю. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Юлія Іванців,
Смок Рон, Па.

Я, нижче підписаний член бр. св. Николая, від. 381 У. Н. Союза в Денбери, Конн., дякую щиро головним урядникам за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котра мені стала великою помічю у часі моєї недуги. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

М. Маркевич.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МАЙНЕРСВИЛ, ПА.

З концерту на інвалідів.

З концерту в честь Тараса Шевченка, що влаштував навесні хор ім. Лисенка при українській церкви св. Юрія, призначено 10 долярів на інвалідів. Жертву переслано через Обєднання.

ЗАВЗЯТИЙ ПАЦІЄНТ.

Лікар: Горівка нищить ваш орґанізм!

Пацієнт: Зі мною не так легко, пане докторе: я її також нищу!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Тиждень збірки для заложення Українського Культурного Городу.

Злучені Українські Товариства міста Клівленду постановили конечно довершити вже давно розпочате культурне діло, а це заснування Українського Культурного Городу на площі, подарованій на ту ціль містом у Вейд-парку.

Потрібні підготування вже пороблено й пляни вже викінчені. Найважнішим чинником тепер є фонди, котрих на руках є замало, а котрі необхідно потрібні, щоб розпочати роботу як слід.

Тому Злучені Товариства в Клівленді ухвалили й проголошують **Тиждень Збірки на Культурний Город**, котрий почнеться дня 8. вересня ц. р., а закінчиться 15-го вересня. В тім тижні будуть ходити також колектори від хати до хати й збирати потрібні датки на ту ціль. Кожна церковна громада, організація, як і кожна українська одиниця повинна на себе оподаткувати й зложити відповідний дар на це високо культурне діло.

Свій дар можна передати колекторам або вислати на руки фінансового секретаря, Григорія Степаника, 3195 Вест 31-ша вулиця, Клівленд. Чеки виписувати на Ukrainian United Organizations.

По збірці буде проголошена ліста всіх жертводавців. Хай кожний подбає, щоб його назвище було вписане на листі як одного з основників Українського Культурного Городу в Клівленді, О.

За Злучені Українські Тов. міста Клівленд, Огайо:
Адв. О. Е. Малицький, голова;
Іван Тремблюк, писар,
Григорій Степаник, фін. писар;
Іван Сподар, скарбник.

НІЧ НА ЧУЖИНІ

Як мило, любо, тишина ночі
Колише скитальця утому;
Чар мельодії гоїть рани,
Що виніс їх воїн з погрому.
Золоті зорі на небосклоні
Розсіялись для мерехтіння,
Тулять, голублять душу воїна,
Щоб тільки зменшити терпіння.
Одную мрію легенький вітер
Зтиха лагідно розвіває,
Думкам зболілим сумную пісню
Про край рідненький співає.
А там у горах потік водиці
Шепоче казку, солодить сон,
Змиває рани, холодить спрагу,
Щоб відогнати воїна скон.
І так у довгу нічку мрійливу
Скиталець світами блукає,
Кормить надію, що в його краю
Також свобода завитає.

Родіон Сліпий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У „Свободі" з вівтірка, 3-го вересня, в статті „Ген. Микола Капустянський" було надруковано:

„В 1930-тім та 1931-шім році став на чолі курсів російського знання". Має бути: „став на чолі курсів військового знання".

(Ген. М. Капустянський випустив 6 книжок військового знання: I. частина: вступна лекція; II. частина: летунство; III. частина: хемічна та бактеріольоґічна війна і тенки; IV. частина: Гармата; V. частина: Технічні та допомогові війська і кіннота; VI. частина: Піхота).

В школі.

Учитель: Коли природа скривдить чоловіка в одному напрямі, то за це нагороджує в другому. Приміром: Сліпий не бачить, та за це має дуже добрий слух. Ученик Шкварок скаже мені подібний приклад.

Ученик: Приміром, бідний: не має грошей, та за це має дуже добрий апетит.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (112)



Коли Тарзан під ударом топорища впав оглушений на даху, гориль промостив собі дорогу через товпу до Творця. Він закричав: „Пане, дім горить!" Справді, вогонь, що його розпалено на те, щоб викурити вязнів, поширився, а тепер уже горіли бальки й платви нагорі!



На горилів напав страх. У переполосі вони почали бігати сюди й туди. Вони вили й ревіли, кинулися шукати ратунку й залишили зовсім вязнів, а навіть свого Творця. Також і ті два, що тримали Ронду, відвернулись і втекли сходами вниз, заки ще вогонь відтяв їм відворот.



Перестрашена дівчина зрозуміла свою нагоду до втечі. Вона побігла за ними й опинилася на канті, на якому стояв замок. Без надуми вона зарискувала й пігнала сходами в напрямі міста. Але, на своє нещастя, побачила горила, що гнав угору горіючого будинку.



Горилі доглянули її. „Там дівчина, ота безволоса!" — далися чути крики. Якісь сильні руки вхопили її і передали комусь на заді. „Візьми її до короля!" — заклякав голос. Ронда зрозуміла, що її мали віддати до гарему горилячого короля. Якже вона бажала собі, щоб могла згинути у вогні!